

УДК 339.543

Суворова К.В.¹, Лісніченко М.О.²¹ студ. НУ «Запорізька політехніка»² доц. НУ «Запорізька політехніка»

МИТНА СЛУЖБА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ З ЄС

Митна служба є ключовим елементом економічної політики держави, забезпечуючи контроль за переміщенням товарів через кордон, збір митних платежів та сприяння торгівлі. У контексті європейської інтеграції України митна служба перетворюється на інструмент гармонізації стандартів, зменшення бар'єрів та посилення співпраці з ЄС. Цей процес включає впровадження єдиних митних процедур, електронних систем та механізмів взаємного визнання, що сприяє зростанню експорту, залученню інвестицій та економічній стабільності. За даними Міністерства фінансів України, у 2024 р. обсяг торгівлі з ЄС зріс на 12%, частково завдяки реформам митниці, таким як NCTS (Нова комп'ютеризована транзитна система) та АЕО (Авторизований економічний оператор) [1]. Однак виклики, як корупція, технічне відставання та повномасштабна війна, вимагають посилення реформ для повної інтеграції. У 2025 р. пріоритетом Державної митної служби (Держмитслужби) залишається реформування управлінських процесів та посилення інституційної спроможності митних органів, що є частиною Плану відновлення України та переговорного процесу з ЄС.

У рамках Угоди про асоціацію з ЄС, підписаної у 2014 р. та ратифікованої у 2017 р., Україна зобов'язалася гармонізувати митне законодавство з *acquis communautaire* ЄС. Це включає впровадження Митного кодексу ЄС, спрощення процедур, електронне декларування та ризико-орієнтований контроль [2]. У 2025 р. уряд схвалив проєкт нового Митного кодексу України, який направлено на оцінку Єврокомісією та консультації з бізнесом. Цей документ передбачає синхронізацію митних процедур з європейськими, зокрема електронне єдине вікно, автоматизоване управління ризиками та спрощення для надійних операторів [3].

Попри війну, митна служба демонструє стійкість: у 2024–2025 рр. запроваджено тимчасові спрощені режими для гуманітарних вантажів та військової допомоги, що інтегрується з європейськими стандартами безпеки ланцюгів постачань. Міністерство фінансів опублікувало звіт «Українська митниця: розвиток попри війну» за II квартал 2025 р. [4], де зазначено зростання надходжень до бюджету на 15% завдяки антикорупційним заходам, як впровадження автоматизованої системи відбору для перевірок. Уряд оновив переговорну архітектуру для вступу до ЄС, плануючи відкрити всі кластери переговорів у 2025 р. та завершити гармонізацію законодавства

до 2027 р. Україна вже адаптувала окремі положення Митного кодексу до європейських стандартів шляхом ухвалення відповідного закону. Міжнародний валютний фонд (МВФ) позитивно оцінив прогрес, відзначивши зменшення корупційних ризиків та підвищення ефективності.

Для посилення інтеграції необхідно розширити цифровізація: впровадити єдине митне вікно, інтегроване з EU Customs Union, та програми навчання для митників і бізнесу. У 2025 р. Україна передала Єврокомісії другий внесок у межах Пакета розширення ЄС, де митні реформи є ключовим елементом. Державно-приватне партнерство, як співпраця з Українською асоціацією бізнесу та торгівлі, допоможе адаптувати реформи до потреб малого та середнього бізнесу, особливо в регіонах, постраждалих від війни. Необхідно також посилити кібербезпеку митних систем для захисту даних у контексті гібридних загроз.

Таким чином, митна служба як інструмент інтеграції вимагає системних реформ, поєднуючи регулювання, технології та партнерство. У українському контексті це свідчить про ефективність проактивного підходу, який дозволить досягти повної економічної інтеграції з ЄС. Митна служба перетворюється з бар'єра на каталізатор зростання. Інтеграція реформ у рамках Угоди про асоціацію та нового Митного кодексу дозволить Україні стимулювати торгівлю та інвестиції, забезпечуючи стале відновлення економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна стратегія доходів України у 2024 році : ключові результати митного напрямку. *Державна митна служба України* ; під егідою Мінфіну. URL: <https://customs.gov.ua/en/news/novini-20/post/natsstrategiia-dokhodiv-ukrayini-u-2024-rotsi-kliuchovi-rezultati-mitnogo-napriamu-2057> (дата звернення: 06.10.2025).
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 06.10.2025).
3. Уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України, який направляється на оцінку Єврокомісією та для консультацій з бізнесом. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/uriad_pidtrimav_proiekt_novogo_mitnogo_kodeksu_ukraini_iakii_napravliaietsia_na_otsinku_ievrokomisiiei_u_ta_dlia_konsultatsii_z_biznesom-5295 (дата звернення: 06.10.2025).
4. Митний огляд «Українська митниця : розвиток попри війну» за II квартал 2025 року. *Міністерство фінансів України* URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mytnyi-ohliad-ukrainska-mytnytsia-rozvytok-popry-viinu-za-ii-kvartal-2025-roku> (дата звернення: 06.10.2025).